

HYVINVOINTIJOHTAMISEN TILANNEKATSAUS

Kaupunginhallituksen kehittämiskokous 24.3.2025

Tarja Puskala, hyvinvointijohtaja

ASIAT

- Hyvinvointijohtamisen ajankohtaiset asiat ja hyvinvointikertomustyön nostoja
- HYTE-kerroin 2024
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä hyvinvointialueyhteistyön tilanne
- Yhdyspintojen tilanne
- Sote- ja pelastustoimen tilat, valmistelun tilanne

AJANKOHTAISTA HYVINVOINTIJOHTAMISESSA

- Hyvinvointikertomuksen laadinta on työn alla ja se käsitellään **kaupunginhallituksessa toukokuun alussa** ja valtuustossa 19.5.2025. Kertomus toimii tietopohjana vuosien 2026-2029 hyvinvointisuunnitelmalle. Kevään aikana osallistetaan vaikuttamistoimielimiä ja muita toimijoita hyvinvointisuunnitelmatyöhön. Hyvinvointisuunnitelmassa tullaan asettamaan tavoitteet ikäryhmittäin tamperelaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Pirkanmaan hyvinvointialueen (Pirha) palvelumuutosten vaikutuksia tamperelaisiin on pyritty selvittämään ja lisäksi on osallistuttu Pirhan järjestämiin kuntalaisille suunnattuihin tilaisuuksiin (esim. Lähitorien muutokset). Yhteistyössä palvelualueiden asiantuntijoiden kanssa on tunnistettu niitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) palveluja, joita kaupunki voi järjestää esim. Kulttuuri- ja liikuntarahastoa hyödyntämällä.
- Hyvinvointialueyhteistyötä tehdään eri tasoilla. Ylimmän johdon keskusteluja jatketaan tila-/kiinteistö- sekä TE-uudistuksen ja yhteisten yhtiöiden asioiden tiimoilta. Lasten ja nuorten palvelujen osalta on käynnistetty Pirhan aloitteesta Tampereen kaupungin ja Pirhan Lanu-johdon yhteistyö joulukuussa 2024.
- Pirha uudistaa Hyte-neuvottelua yhdessä kuntien kanssa. Tänä keväänä neuvotteluun otetaan mukaan myös järjestöjä ja neuvottelu laajenee yksittäisestä kokouksesta laajempisisältöiseksi verkostotapaamiseksi. Hyte-neuvottelu on 16.5.2025.
- Keskitetyssä yhdyspintatyössä tuetaan yhdyspintakohtaisten ydinhenkilöiden yhteistyön lujittumista järjestämällä yhdyspintakohtaisia tapaamisia sekä tiedolla johtamisen teemaan keskittyvä yhteinen aamukahvitilaisuus.

HYVINVOINTIKERTOMUS

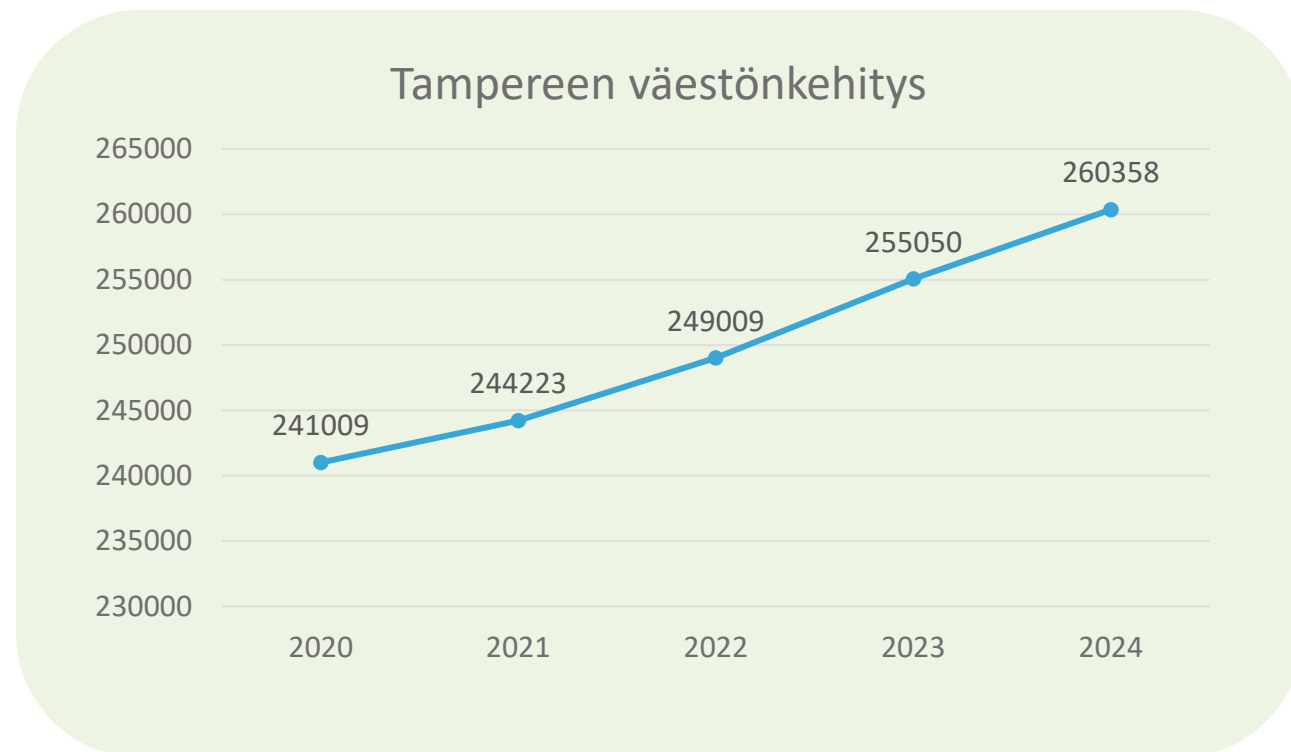
- Tampereen kaupungin hyvinvointikertomus (2021–2025) on työn alla ja valmistuu huhtikuun aikana.
- Hyvinvointikertomuksen rakennetta on uudistettu ja hyvinvointia tarkastellaan nyt **ikäryhmittäin** viidessä ikäsegmentissä.
- **Hyvinvointikäsite** pohjaa oheiseen Stiglitzin malliin ja sen kahdeksaan hyvinvointivarantoon. Keskiössä on ihminen.
- Hyvinvointikertomus kertoo **tamperealaisten hyvinvoinnin tilasta ja sen muutoksesta**.
- Hyvinvointikertomus sisältää tietosisältöjä myös aiemmin erillissuunnitelmina olleista kokonaisuuksista (tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, kotoutumisohjelma, lasten ja nuorten hyvinvointikertomus ja -suunnitelma).

HYVINVOINTIKERTOMUS

- Hyvinvointikertomus tarkastelee erillissuunnitelmien sisältöjen ohella väestön kasvua, alueellisuutta ja luonnon hyvinvointivaikutuksia.
- Hyvinvointikertomuksessa kuvataan tiivistä myös hyvinvointisuunnitelman 2022–2025 tavoitteiden toteutumista. Lisäksi tuodaan esille tehdyt päätösten vaikutusten ennakoarvionnit. Kertomukseen sisältyy myös HYTE-kertoimen raportointi.
- Hyvinvointikertomus tullaan toteuttamaan PBI-alustalle, joka toimii vuosittain päivittyvänä tamperelaisten hyvinvoinnin tilan kuvaajana.
- Tammikuun ikäsegmenttikohtaisissa tietotyöpajoissa kaupungin, Pirhan, järjestöjen ja seurakunnan asiantuntijat tarkastelivat ja tekivät huomioita asukkaiden hyvinvoinnista ja siihen vaikuttavista ilmiöistä. Ohessa maistiaisista segmenttikohtaisesta datasta.

Väestön muutos 2020–2024:
19 349 asukasta, + 8 %

LAPSET JA NUORET, 0 - 17 -VUOTIAAT

Suurin osa tamperelaisista lapsista ja nuorista voi hyvin

Ikäryhmän osuus väestöstä: **15 %**, **39 543 henkilöä** (Tilastokeskus 12/2024)

- Lapsista ja nuorista 90 % harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa.
- Päihteiden käytössä on tapahtunut muutoksia: tupakan ja alkoholin käyttö on vähentynyt, mutta nikotiinituotteiden käyttö on yleistymässä.
- Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokee noin kolmasosa sekä 8.-9. -luokkalaisista että toisen asteen 1.-2. -luokkalaisista tytöistä. Pojat kokevat ahdistusta huomattavasti vähemmän. Ahdistuneisuuteen ja mielialaan liittyvät ongelmat ovat kuitenkin kaikilla hieman vähentyneet.
- Eri kulttuuritaustaisten lasten ja nuorten syrjintäkokemukset ovat yleisiä.
- Lähes 40 % 8.-9.-luokkalaisista jättää koululounaan syömättä.
- Tamperelaisista lapsista 14 % asuu pienituloisissa kotitalouksissa.
- Nuoret kokevat Tampereen turvallisemmaksi kuin aikuiset.
- Väkivallan eri muodot (fyysinen ja psyykkinen väkivalta, kiusaaminen, seksuaalinen häirintä) uhkaavat kuitenkin monen lapsen ja nuoren hyvinvointia. Kouluterveyskyselyn mukaan tytöistä joka toinen on kokenut seksuaalista ahdistelua.
- Pieni joukko nuoria tekee suurimman osan nuorten tekemistä rikoksista.

Asiantuntijoiden huomioita
hyvinvointiedon työpajasta 23.1.2025:

- Hyvinvointierojen kasvu ja huono-osaisuuden ylisukupuolisuus.
- Pienten lasten aggressiivisen käyttäytymisen lisääntyminen.
- Sosiaaliturvan ja asumisen tukien leikkaukset.
- Lapsiperheiden tukiverkkojen puute ja tuen saamisen vaikeus.
- Koulujen ja oppilaitosten yhteisöllisyys lisää hyvinvointia.
- Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten oppimisen tuen tarpeen kasvu.
- Sujuvat palveluketjut ovat tärkeitä.

NUORET AIKUISET 18 - 28 -VUOTIAAT

80 % hyvinvointikyselyyn vastanneista tamperelaisista nuorista aikuisista kokee elämänlaatunsa hyväksi (n=755)

Ikäryhmän osuus väestöstä: **20 %, 52 619 henkilöä** (Tilastokeskus 12/2024)

- Työttömyys on kasvanut. Yleinen työllisyystilanne on nuorten osalta haastava ja työelämään siirtyminen on uraseurantojen perusteella aiempaa epävarmempaa.
- Opiskelijoiden toimeentulon vaikeudet ovat lisääntyneet. Neljäsosa hyvinvointikyselyn vastaajista on joutunut jatkuvasti tai melko usein tinkimään ruuasta, terveydenhuollosta tai harrastuksista rahan puutteen vuoksi. Suuntaus on valtakunnallisesti samankaltainen.
- Nuorten aikuisten mielenterveyden haasteet sekä psyykkinen kuormittuneisuus ovat koronan jälkeen hiukan vähentyneet, mutta ne ovat edelleen merkittäviä ilmiöitä. Haasteet ovat huomattavasti yleisempiä naisilla kuin miehillä.
- Lähes puolet 20–29-vuotiaista tamperelaisista on kokenut sanallista häirintää vuoden 2024 aikana. Syrjintää on kokenut useampi kuin joka kolmas ja joka neljäs on kokenut seksuaalista ahdistelua.

Lähteet: Kouluterveyskysely 2023, Valtakunnallinen korkeakouluopiskelijoiden tutkimus (KOTT) 2024, Tamperelaisten hyvinvointikysely 2025, Tampereen kaupungin turvallisuuskysely 2024

Asiantuntijoiden huomioita
hyvinvointiedon työpajasta 22.1.2025:

- Globaalit kriisit, kuten sodat ja ilmastonmuutos vaikuttavat hyvinvointiin ja käsitykseen tulevaisuudesta
- Sosiaaliset suhteet ovat vahvistuneet koronan jälkeen, mutta yksinäisyyttä koetaan silti paljon. Korona-ajan vaikutus on tässä ikäryhmässä merkittävin.
- Taloudellinen tilanne on erityisen vaikea kansainvälisillä opiskelijoilla, sillä valtaosa heistä ei kuulu Kelan tukien piiriin ja töiden tai harjoittelupaikkojen löytäminen on nykyisessä työllisyystilanteessa vaikeaa.

29 - 64 -VUOTIAAT

75 % hyvinvointikyselyyn vastanneista tamperelaisista aikuisista kokee elämänlaatunsa hyväksi (n = 2088)

Ikäryhmän osuus väestöstä: **46 %, 119 046 henkilöä** (Tilastokeskus 12/2024)

- Psyykkinen kuormittuneisuus on kasvanut. Hyvinvointikyselyn vastaajista hiukan yli kymmenesosa kokee olevansa psyykkisesti merkittävästi kuormittunut.
- Lähes joka neljäs hyvinvointikyselyn vastaajista on joutunut tinkimään ruuasta, terveydenhoidosta tai harrastuksista rahan puutteen vuoksi joko jatkuvasti tai melko usein.
- Noin puolet harrastaa hengästyttävää liikuntaa yli tunnin viikossa. Määrä on laskenut noin 10 % vuodesta 2023.
- Toimeentulotukea on saanut 3,5 % ja työkyvyttömyyseläkettä 5,2 % ikäryhmän tamperelaisista. Kumpikin prosenttiosuus on pienentynyt hieman edellisestä vuodesta.
- Suurin osa tamperelaisista vanhemmista (86 %) on tyytyväisiä elämäänsä, mutta lähes 40 % vanhemmista on uupumuksen oireita.

Asiantuntijoiden huomioita hyvinvointiedon työpajasta 22.1.2025:

- Työllisyys on merkittävä tekijä hyvinvoinnin kokemuksessa.
- Epätyypilliset työsuhteet ovat yleistyneet.
- Ostovoiman heikentyminen, asumiskustannusten ja energian hinnan nousu näkyvät pienituloisten henkilöiden toimeentulossa.
- Toimeentulotuen piiriin tulee uusia asiakasryhmiä.

Lähteet: Tamperelaisten hyvinvointikysely 2025, Sotkanet 2023, Finnlapset-kysely 2024

65 - 74 -VUOTIAAT

82 % hyvinvointikyselyyn vastanneista tamperelaisista 65–74-vuotiaista kokee elämänlaatunsa hyväksi (n = 616)

Ikäryhmän osuus väestöstä **9 %**, **24 225 henkilöä** (Tilastokeskus 12/2024)

- 65-74 –vuotiaat kokevat osallisuutta ja hyvinvointia eri ikäryhmistä eniten.
- Noin 75 % kokee kuuluvansa itselleen merkitykselliseen ryhmään tai yhteisöön.
- Joka kolmas käyttää viikoittain alkoholia. Raittiita on lähes 25 % ja osuus on kasvussa.
- Kolmasosa liikkuu terveytensä kannalta liian vähän.

Lähteet: Tamperelaisten hyvinvointikysely 2025, Sotkanet 2023, UKK-instituutin IKÄ-Hyte-kysely (n = 441), Tampereen kaupungin turvallisuuskysely 2024

Asiantuntijoiden huomioita
hyvinvointiedon työpajasta
22.1.2025:

- Työurat ovat pidentyneet.
- Moni eläkkeellä oleva osallistuu vapaaehtoistoimintaan.
- Ikäryhmälle maksuttomat uimahallikäynnit ovat olleet merkittävä liikuntaetu.

YLI 75-VUOTIAAT

73 % hyvinvointikyselyyn vastanneista yli 75-vuotiaista kokee elämänlaatunsa hyväksi (n = 482)

Ikäryhmän osuus väestöstä **10 %**, **24 925 henkilöä** (Tilastokeskus 12/2024)

- Hiukan yli 40 % kokee terveytensä hyväksi.
- 15 % kokee itsensä yksinäiseksi. Yksinäisyyden kokemus on lisääntynyt jonkin verran vuodesta 2021.
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot ovat olleet laskusuunnassa vuodesta 2020 vuoteen 2024. IKÄ-HYTE-kyselyn 75-85-vuotiaista vastaajista 18 % oli kaatunut viimeisen puolen vuoden aikana sisällä ja 30 % ulkona.
- Joka kolmannella 75 vuotta täyttäneellä on suuria vaikeuksia kävellä 500 metrin matka.
- 92 % yli 75-vuotiaista tamperelaisista asuu kotona ja puolet ikäryhmästä asuu yksin.

Asiantuntijoiden huomioita hyvinvointiedon työpajasta 22.1.2025:

- Terveystilansa heikoimmaksi kokeva aikuisten ikäryhmä.
- Digituen tarve kasvaa.
- Kotiin vietävien palvelujen ja omaishoidon tarve kasvaa.
- Toimeentulon ongelmat lisääntyvät taloudellisten leikkauksien yhteisvaikutuksesta.

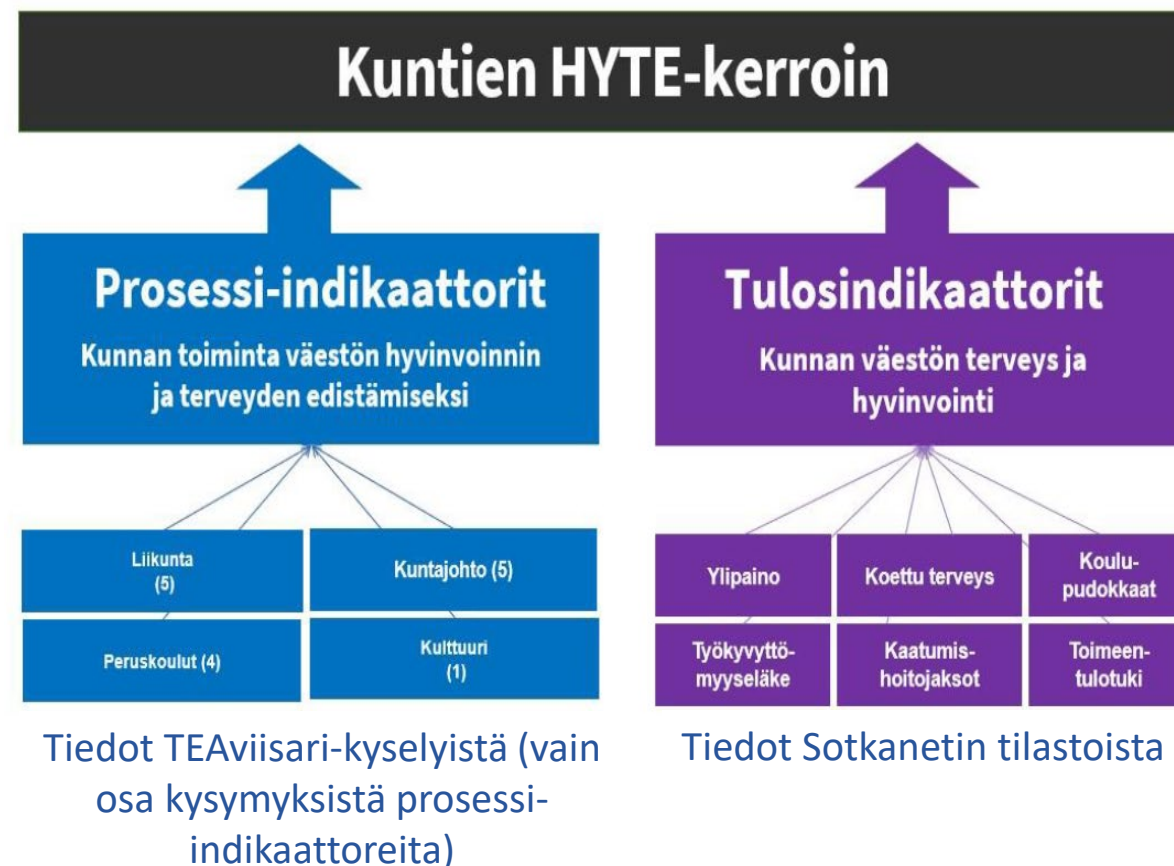
HYTE-KERROIN 2024

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa

HYTE-KERROIN

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa

- HYTE-kerroin ilmaisee kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön aktiivisuutta ja se perustuu **toimintaa kuvaaviin prosessi-indikaattoreihin** ja **tuloksia kuvaaviin tulosindikaattoreihin**.
- Kuntien tulosindikaattoritulokset skaalataan koko Suomen tasolla ja kunnan saaman rahoituksen perusta on skaalatuissa tuloksissa.
- Tampereen saama hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa vuonna 2024 oli 5,1 milj. euroa (v. 2023: 5,4 milj. euroa)

YHTEENVETO, HYTE-KERROIN 2024

- HYTE-kerroin muodostetaan kunnan prosessi-indikaattoreiden ja skaalattujen tulosindikaattorien tuloksista. HYTE-kertoimen maksimi on 100. Tampereen hyte-kerroin on 65 ja se heikentyi edellisvuodesta 12 pisteellä.
- Tampereen tulosindikaattoreilla mitattavat tulokset ovat parantuneet tai pysyneet ennallaan, mutta skaalattuina (kaikkien kuntien tulosten kanssa) ne ovat heikentyneet. THL toteuttaa tulosindikaattoreista valtakunnallisen skaalauksen ja tulosta on erittäin vaikea ennakkoon arvioida.
- Tulosindikaattorit ovat pääosin sen kaltaisia, että niihin vaikuttaminen yksin kunnan toimin on vaikeaa. Kunnan ja hyvinvointialueen hyte-indikaattoreissa on osin samoja tai lähellä toisiaan olevia tulosindikaattoreita. Kaupunki tiivistää yhteistyötä Pirhan kanssa, muun muassa indikaattoritietoja analysoidaan ja määritellään kehittämistoimenpiteitä yhdessä. Alla olevassa kuvassa on Tampereen kaupungin HYTE-kerrointen tulokset v. 2022-2024.

	2022	2023	2024
HYTE-kerroin euroa / asukas info ind. 5341	21,0	21,9	19,5
HYTE-kerroin, 0 - 100 info ind. 5340	74	77	65
HYTE-kerroin, 1 000 euroa info ind. 5355	5 134,6	5 417,5	5 134,2
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5339	97	97	85
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5338	51	57	45

HYTE-KERROIN TOTEUMA 2024

Tulosindikaattorit

Tulosindikaattori (HYTE-kerroin) 2024	Toteuma (2023)	Vertailutieto (2022 tai 2021)	Tavoitetaso (THL)
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista	14,4 %	16,1 %	5 %
Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista	25,3 %	26,7 %	5 %
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	6,1 %	6,1 %	5 %
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64 vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	5,2 %	5,4 %	5 %
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot yli 65-vuotiailla kymmentätuhatta (10 000) henkilöä kohden	315,4 hoitojaksoa	322,2 hoitojaksoa	230 hoitojaksoa
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64 vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	3,5 %	3,7 %	0,5 %

Vuoden 2024 toteuma lasketaan edellisten vuosien tiedoista, muutos 2023-2022

SKAALATTU TULOSINDIKAATTORI

Tampere

Indikaattori	2022	2023	2024
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori info ind. 5308	46	65	41
Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5301	30	62	62
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5304	61	59	48
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5306	60	65	28
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5307	52	43	43
Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5303	58	49	49

Indikaattoreiden maksimiarvo on sata (100). Tampereen skaalattu tulos on heikentynyt kolmen indikaattorin kohdalla.

HYTE-KERROIN TOTEUMA 2024

Prosessi-indikaattorit

Prosessi-indikaattoreita on yhteensä 15. Tampereen prosessi-indikaattoreiden tulos on heikentynyt edellisvuodesta 12 pisteellä (97 --> 85), mikä johtuu kahdesta asiasta:

- Kouluruokasuositusten noudattaminen, josta saimme 0 pistettä (maksimi 100). Vähennyksen taustalla on tulosten muodostuminen eri tavalla kuin edellisvuonna. Tulokset muodostettiin THL:n tekemän auditoinnin mukaan.
 - Tampereen kouluissa, kuten muissakin isoissa kouluissa, ruokailua on mahdoton järjestää tietyn aikataulun puitteissa koska luokkia on paljon. Asiaan liittyy mm. seuraavia tulokulmia: koulupäivän rakenteen reunaehdot määrittelee mm. ruokalan koko ja ruokapalveluiden henkilöstön työvuorot sekä opettajien työehtosopimukset. Mittarista on annettu palautetta ja keskusteltu THL:n edustajan kanssa.
- Säännöllisesti koolle kutsuttava liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokous (esim. liikuntafoorumi) > 0 pistettä.
 - o Asiasta oltu yhteydessä THL:n suuntaan ja koska kaupungilla on seuraparlamentti, niin se voidaan tulkinta indikaattorin mukaiseksi yhteiskokoukseksi eli **korjaus on tulossa.**

HYTE-KERROIN, PROSESSI-INDIKAATTORIT

Prosessi-indikaattorit (Tampereen tulokset)	2022	2023	2024
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	86	0	0
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	85	80	80
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen	100	100	100
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	100	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	100	100
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville	100	100	100
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	100	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100	100
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	100	0
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	100	100	100
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	100	100	100
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin	100	100	100
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	85	90	90
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	100	100

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2025

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN SEKÄ HYVINVOINTIALUEYHTEISTYÖN TILANNE

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN SEKÄ HYVINVOINTIALUEYHTEISTYÖN RAKENTEET

- Tampereella kaupunginhallitus ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä (hyte) ja hyvinvointialueen kanssa tehtävää yhteistyötä. Hyvinvointijohtamisen strategisena ohjausryhmänä toimii pormestarin johtoryhmä.
- Hyvinvointijohtamisella tuetaan kaupunginhallitusta sen ohjaustehtävissä, valmistellaan asioita kaupunginhallitukselle sekä varmistetaan niiden toimeenpanoa. Tehtävänä on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä hyvinvointialueyhteis- ja yhdyspintatyön johtaminen ja koordinaatio kaupunkitasoisesti.
- Sivistyspalvelujen palvelualueen yhteisö- ja kehittämispalvelut vastaa osallisuuden ja yhteisöllisyyden tuen, ehkäisevän päihdetyön, lapsen oikeuksien sekä yhdenvertaisuuden edistämisen koordinoinnista kaupunkitasoisesti. Hyvinvoinnin kehitysohjelman 2024-2027 tavoitteena on asukkaiden hyvinvoinnin lisääntyminen ja hyvinvointierojen kaventuminen.
- Lisäksi Tampereen kaupunkiseudun Hyte-johtamisen verkostoyhteistyöllä tuetaan kuntien omaa hyte-työtä ja erityisesti hyte-johtamisen tasoa. Verkostossa on Pirhan edustaja ja puheenjohtajana toimii Tampere.

Hyvinvointialueyhteistyön rakenteet

- Kaupungin ja Pirhan ylimmän johdon säännöllisissä tapaamisissa käsitellään yhteistyöhön liittyviä strategisen tason asioita ja ajankohtaisia teemoja. Käytännön yhteisen tekemisen lisäksi yhteistyötä tehdään yhdyspintojen yhteistyöryhmissä ja kehittämishankkeissa.
- Pirkanmaan johtajakokous toimii hyvinvointialueyhteistyön ylimmän viranhaltijajohdon yhteistyöfoorumina ja vastaa puitesopimuksen mukaisen yhteistyön seurannasta.
- Pirhan ylimmän johdon foorumin tehtävänä on varmistaa strategisen tason yhteistyön toimivuus. Foorumiin kuuluvat Pirhan ja Pirkanmaan kaikkien kuntien poliittinen ja ylin viranhaltijajohto. Pirha järjestää lakisääteisen hyte-neuvottelun vuosittain.

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä on sekä kunnilla että hyvinvointialueilla.
- Kaupungin HYTE-tehtävässä painotus on etenkin liikunta- ja kulttuuripalveluissa sekä osallistumisen mahdollisuuksien tarjoamisessa kaikille ikäryhmille.
- Hyvinvoinnin kehitysohjelman TOSIKUVA-hankkeessa tuetaan ikääntyneiden osallistumismahdollisuuksia hyvinvointia edistäviin kulttuuripalveluihin.
- Kaupungin kulttuuri- ja liikuntapalveluita sekä kulttuuri- ja liikuntarahaston tuella hankittuja sisältöjä viedään Pirhan lähitoreille sekä palveluyksiköihin, mm. päivätoiminnan yksiköihin. Sisältöjä voidaan tarjota myös muilla alustoilla.
- Kädentaitojen ohjauksen kokeilu toteutuu kevään 2025 ajan Pohjolan palvelukeskuksessa. Kokeilun tuloksia arvioidaan kesäkuussa. Kädentaitojen ohjaustoiminnan jatkamisesta kokeilun jälkeen on tehty valtuustoaloite.
- Ikääntyneiden kuntosaliohjausten ja ryhmätoimintojen palveluverkkoa on täydennetty Pirhan lähitoripalveluiden sisällön muutosten (lähitorien fysioterapeuttien resurssin lakkauttaminen) myötä.
- Kaupungin hyvinvointijohtaja on mukana Pirhan kuntouttavan päivätoiminnan työryhmässä, jonka luovuttaa loppuraporttinsa maaliskuun loppuun mennessä.

PIRHAN KUNTOUTTAVA PÄIVÄTOIMINTA

Ikäihmisten kuntouttava päivätoiminta

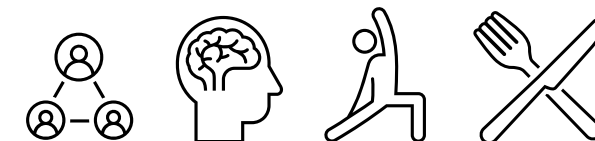
- on tavoitteellista ryhmämuotoista toimintaa, jolla tuetaan asiakkaan psyykkistä, kognitiivista, fyysisistä ja sosiaalista toimintakykyä.

Asiakkaat ovat iäkkäitä, säännöllisen kotihoidon asiakkaita tai omaishoidettavia

- muistisairaita ja/tai fyysisesti paljon apua tarvitsevia
- asiakkaalla voi olla liikkumisen apuvälineitä kuten rollaattori tai pyörätuoli

Ikäihmisten kuntouttava päivätoiminta on **kotihoidon tukipalvelu**, jota hyvinvointialueet järjestävät Sosiaalihuoltolain 19 §:n perusteella.

Pirkanmaan hyvinvointialueen kuntouttavan päivätoiminnan suunnitelmat ovat muutoksessa (Aluevaltuuston iltakoulu 10.3.2025).

376 tamperelaista palvelun piirissä (tammikuu 2025)

Toimintaa on Tampereella **11** toimipisteessä, joista 7 on ostopalvelua ja 4 Pirhan omia (Nekala, Pispa, Pohjola, Pappilanpuisto)

KAUPUNGIN TOIMET

Ikääntyneiden osallisuuden tukeminen ja hyvinvoinnin edistäminen

Kaupunki tuottaa ikääntyneille monipuolisesti palveluja, joita on esitelty mm. Kh 20.1.2025. Kaupungin nykyisistä palveluista ja uusina mahdollisuuksina on Pirhan päivätoiminnan uudistamiseen liittyen tunnistettu:

- **Kaupungin kulttuuri- ja liikuntarahaston varojen hyödyntäminen** ikääntyneiden toimintakykyä ja osallisuutta edistävään kulttuuri- ja liikunta- sekä muuhun vapaa-ajantoimintaan toimintaan nykyistä laajemmin, esim. kulttuuri- ja liikuntasisältöjä voidaan tarjota kohtaamispaikkoihin, joissa päiväkeskusten asiakkaat ja muut kotihoidon piirissä olevat henkilöt sekä omaishoitajat ja -hoidettavat käyvät. Kaupungin tuottamia digisisältöjä voidaan tarjota Pirhan etäpäivätoimintaan.
- **Palveluliikennettä** (Pali) on 22:lla linjalla ja **avustajapalvelua** seitsemällä linjalla, mikä mahdollistaa ikääntyneiden osallistumisen esim. kaupungin liikunta- ja kulttuuripalvelujen, lähitorien sekä järjestöjen ja seurakuntien palveluihin. Tarvittaessa Pali-reittejä ja aikatauluja voidaan arvioida ja muuttaa (esim. edellisen kohdan palveluihin liittyen)
- **Kaupungin tilojen** kartoitus ja selvittäminen voisiko niitä hyödyntää entistä monipuolisemmin ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseen (kokoontumistilat yms.)
- **Saavutettavan viestinnän** lisääminen, tuotetaan/tarjotaan ikääntyneille kootusti tietoa olemassa olevista palveluista

YHDYSPINTOJEN TILANNE

YHDYSPINNAT

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
 - Alayhdyspinnat (6 kpl): *Elintapaohjaus, Kulttuurihyvinvointi, Ehkäisevä päihdetyö, Väkivallan ehkäisy, Liikuntaneuvonta, Ravitsemusohjaus*
- Maankäyttö, palveluverkko ja asuminen
 - Alayhdyspinnat (2 kpl): *Erityisryhmien asuminen, Asunnottomuus ja asumisneuvonta*
- Työllisyyspalvelut
- Maahanmuutto ja kotoutuminen
- Opiskeluhoito
- Turvallisuus ja varautuminen
- Perhekeskustoiminta
- TKI-yhteistyö ja vaikuttaminen
- Osallistumisen ja yhteisöllisyyden jaetut alustat sekä lähitorit (aiemmin *hyvinvointikeskukset ja lähitorit*)
- Tiedolla johtaminen
- Järjestöyhteistyö ja avustukset
- Vammaisten oppilaiden erityispalvelut (aiemmin *vammaisten lasten ap-ip-toiminta ja loma-ajan hoito*)

YHDYSPINTOJEN TILANNE

Sitova talousarviotavoite 2025: *Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteinen kokemus yhdyspintatyön toimivuudesta on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna.*

Yksi tunnistetuista konsernitason riskeistä on hyvinvointialueyhteistyön haasteet, erityisesti hyvinvointialueen ratkaisuiden vaikutusten ja muutosten ennakkoinnissa. Riskinhallinnan toimenpiteenä ylläpidetään tiivistä vuoropuhelua ja säännöllistä yhteistyötä kaikilla organisaatiotasolla. Keskitetyllä yhdyspintatyöllä on keskeinen rooli yhteistyön tukemisessa ja yhdyspintojen toimivien käytäntöjen muotoilussa. Yhdyspintojen tilannekuvaa seurataan säännöllisesti ja raportoidaan onnistumisista ja haasteista.

Onnistumiset:

- Kaikille yhdyspinnoilla ollaan päästy suurimmasta muutosvaiheesta ja edetään kohti yhteistä kehittämistä.
- TYM-sopimus on tulossa työllisyysjaoston hyväksyttäväksi maaliskuun kokoukseen.
- Yhteistyö osallistumisen ja yhteisöllisyyden tuen jaettujen alustojen ja lähitorien yhdyspinnalla on jäsentynyt ja kehittynyt merkittävien palveluverkkomuutosten keskellä.
- Erityisryhmien asumiselle sekä asunnottomuudelle ja asumisneuvonnalle muodostetaan omat alayhdyspinnat
- Yhteistyön tueksi järjestetty yhteinen yhdyspintojen aamukahvitilaisuus oli onnistunut ja uusi tilaisuus järjestetään huhtikuussa.

Haasteet, kehittämiskohteet:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaetun ennaltaehkäisevän tehtävän tulkinta haastaa ajoittain yhteistyötä.
- Työllisyyden yhdyspinnalla terveydenhuollon rooli ja johtaminen yhdyspinnalla vaatii erityishuomiota.
- Uusi vammaispalvelulaki astui voimaan 1.1.2025 ja perusopetuslaki uudistuu oppimisen tuen osalta 1.8.2025 joten vammaisten oppilaiden erityispalveluiden yhdyspinnan toimintatapoja tulee tarkastella uudelleen ja sopimus päivittää.
- Yhteistyötä pitäisi päästä tekemään muutosten aikaisemmassa vaiheessa
- Pirhan puolelta on tullut muutoksia, minkä vuoksi yhteys- sekä ydinhenkilöitä on jouduttu määrittelemään uudelleen.

MAANKÄYTTÖ, PALVELUVERKKO JA ASUMINEN

Yhteistyön tilanne

- Tampereen kaupunki on yhdessä Pirhan kanssa luonut tontinluovutuksen prosessin niin, että tontinluovutus valmistellaan yhdessä.
 - Kaupunki pystyy luovuttamaan tontteja Pirhan palveluiden verkostojen tarpeisiin sekä kaupungin tontinluovutuksen konseptihaulla että liittyen Pirhan tilojen hankintaan Hilma -kilpailutuksen kautta. Rakennuttaja valitaan kaupungin ja Pirhan järjestämänä konseptitonttihakuna tai Pirhan järjestämänä julkisena hankintana. Jälkimmäinen tarvitaan, jos Pirhan järjestämä palvelu ulottuu suurimpaan osaan kohdetta (julkisen hankintalain mukainen kilpailutus koskien rakennuttajavalintoja toteutuu).
 - Ensimmäinen erityisryhmien asumisen tontinluovutus yhdessä Pirhan kanssa järjestettiin kaupungin tontinluovutuksen konseptitonttihakuna Taimiston alueelle kehitysvammaisten asumiselle osaksi toteutuvaa valtion tukemaa vuokra-asuntokohdetta.
 - Parhaillaan valmistelemme seuraavia erityisryhmien asumisen tontinluovutuksia yhdessä Pirhan kanssa Taatalaan ja Lääkärinkallionkadulle.
 - Tontinluovutuksen malli on hyödynnettävissä maakunnan muiden kuntien ja Pirhan yhteistyössä.
- Pirkanmaan palveluiden verkon, maankäytön ja kaavoituksen yhdyspintatyöryhmä (08/2024->)
 - Alatyöryhmäksi on tulossa Asumisen alatyöryhmä
 - Asunnottomuuden ehkäisyn toimivat yhteistyörakenteet Tampereen kaupungin ja Pirhan välillä ovat jo olemassa. Pirkanmaan asunnottomuuden vähentämisen yhteistyöryhmässä mukana jo olevien muutamien kuntien lisäksi Pirha voi kutsua työryhmään lisää kuntia.

SOTE- JA PELASTUSTOIMEN TILAT 1/2

Sote-uudistuksen voimaanpanolaki määrittelee siirtymäajan eli vuosien 2023-2025 (+optiovuosi 2026) vuokratason. Jos kaupunki jatkaisi sote-/pelastustoimen toimitilojen hallintaa ja vuokraisi omistuksessaan olevia kiinteistöjä hyvinvointialueelle, toiminta tulee kuntalain mukaan yhtiöittää. Myös sopimusehdot, tärkeimpänä vuokrataso, sovittaisiin siinä kohdin uudelleen.

Kaupunki on käynyt Pirkanmaan hyvinvointialueen (Pirha) kanssa tilaneuvotteluja vuodesta 2023. Keskeisten kiinteistöjen osalta tilanne on seuraava:

- Hatanpään kanta- ja puistosairaala
 - Pirha on käyttänyt optio-oikeuttaan jatkaa vuokrausta 31.12.2026 saakka. Pirha selvittää kanta- ja puistosairaalan ostamismahdollisuutta. Kaupunki on tehnyt tilauksen arviokirjasta neuvotteluiden jatkamista varten. On tunnistettu tarve päivittää alueen asemakaavan yhteydessä laadittu Masterplan Pirhan tulevaisuuden tarpeita vastaavaksi.
- Koukkuniemi
 - Pirha on käyttänyt optio-oikeuttaan jatkaa vuokrausta 31.12.2026 saakka ja ilmoittanut haluavansa tehdä jatkosopimukset neljästä ARA:n (nykyinen Varke eli Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus) kohteesta: Jukola, Impivaara, Toukola ja Männistö. Kaupungin aiemmin laatiman yhtiöittämissuunnitelman toteutus ei näyttäisi pelkästään ARA:n rahoittamien kohteiden osalta olevan mahdollista.
 - Pirhan toiminnallisen selvityksen mukaan palvelut voidaan hoitaa ilman huoltotunneleita ja keskuskeittiötä neljässä ARA:n rahoittamassa rakennuksessa ja muista asuinrakennuksista (Iltala+juhlatalo, Varpula, Urpula, Havula ja Tammisto (ent. Kanta-Rausa) luovutettiin. Kaupunki selvittää alueen uudelleen kaavoittamista tavanomaiseen asumiseen Pirhan ilmoituksen johdosta.

SOTE- JA PELASTUSTOIMEN TILAT 2/2

- Keskuspaloasema (vanha osa)
 - Määräaikainen vuokrasopimus päättyy 31.12.2025 eli Pirha ei käyttänyt optio-oikeuttaan jatkaa sopimusta. Pelastuslaitoksen palveluverkkosuunnitelma on päätöskäsittelyssä toukokuussa 2025, jonka jälkeen Pirhalla on mahdollisuus edetä joko pitkäaikaisessa vuokrauksessa tai kohteen ostamisessa.

Uusi kohde

- Peltolammin hyvinvointikeskus on uusi kohde, jonka hankesuunnitelma käsiteltiin Tampereen kaupungin osalta kaupunginhallituksessa 10.3.2025. Kaupunki toteuttaa omaan taseeseensa koulun, päiväkodin, kirjaston ja nuorisotilat. Hankkeeseen liittyvän kaupallisen osan toteutuminen suunnitelman mukaan edellyttää myös Pirhan sitoutumista. Vuokrasopimusneuvottelut ovat käynnissä ja ne pyritään saattamaan loppuun kevään 2025 aikana.

Kiitos

Lisätiedot

tarja.puskala@tampere.fi

hanna.karojarvi@tampere.fi

jaana.ylanen@tampere.fi